

Warszawa, 24/06/2008r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

RPO-576274-III/07/AJ

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Pani
Jolanta Fedak
Minister Pracy
i Polityki Społecznej

Szanowna Pani Minister

Na podstawie jednej ze skarg, skierowanych w ostatnim czasie do Rzecznika Praw Obywatelskich, chciałbym przedstawić Pani Minister problem braku możliwości zastosowania gwarancji wynikających z art. 54a ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zm.) wobec osób, które do dnia osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego pobierały rentę z tytułu niezdolności do pracy jako świadczenie korzystniejsze, a jednocześnie miały ustalone prawo do wcześniejszej emerytury. W art. 54a ust. 2 ustawodawca wprowadził zasadę, że emerytura ustanowiona z urzędu nie może być niższa od pobieranej dotychczas renty z tytułu niezdolności do pracy.

Wprowadzenie instytucji emerytury z urzędu spowodowało zmianę zasad orzecznictwa rentowego. Zgodnie z art. 13 ust. 3a ustawy, jeżeli osobie uprawnionej do renty z tytułu niezdolności do pracy przez okres co najmniej ostatnich 5 lat poprzedzających dzień badania lekarskiego brakuje mniej niż 5 lat do osiągnięcia wieku emerytalnego określonego w art. 24 ust. 1 (60/65 lat), to w przypadku dalszego stwierdzenia niezdolności do pracy orzeka się niezdolność do pracy na okres do dnia osiągnięcia tego wieku. Ponadto przewidziano, że prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy ustaje z dniem, od którego została przyznana emerytura z urzędu zgodnie z art. 24a lub 27a (art. 101a ustawy). Z brzmienia tych przepisów wynika, że emerytura z urzędu nie przyznaje się osobom, którym organ rentowy kontynuował wypłatę renty z tytułu niezdolności do pracy jako świadczenia korzystniejszego od przyznanej wcześniejszej emerytury. W takich sytuacjach organ rentowy wznawia wypłatę zawieszony wcześniejszej emerytury (tzw. emerytury papierowej), która okazuje się niższa od wypłacanej dotychczas renty z tytułu niezdolności do pracy. Wysokość świadczenia rentowego była bowiem, tak jak w przypadku skarżącej, ustalona w wyższej wysokości wobec uwzględnienia tzw. okresów hipotetycznych.

Wprowadzenie od 1 stycznia 2006 r. do systemu prawa ubezpieczeń społecznych obowiązkowej (dokonywanej z urzędu przez organy rentowe) zamiany rent z tytułu niezdolności do pracy na emerytury niewątpliwie oparte było na słusznym założeniu, że renta z tytułu niezdolności do pracy powinna być świadczeniem pobieranym z uwagi na utratę zdolności do zarobkowania przed osiągnięciem wieku emerytalnego. Chodziło także o uporządkowanie systemu ubezpieczeń społecznych poprzez usunięcie instytucji dożywotniej renty z tytułu niezdolności do pracy. Wyłączenie możliwości ustalenia prawa do emerytury z urzędu w sytuacji, gdy rencista uprzednio miał ustalone prawo do wcześniejszej emerytury, prowadzi jednak do nierównego i niesprawiedliwego traktowania osób mających ustalone prawo do emerytury i pobierających, jako świadczenie wybrane, renty z tytułu niezdolności do pracy. Osoby te, jako pozbawione gwarancji wynikającej z art. 54a ust. 2 ustawy, mogą z racji „odwieszenia” wcześniejszej emerytury otrzymywać świadczenie emerytalne w niższej wysokości, niż poprzednio wypłacane świadczenie rentowe.

Działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.) uprzejmie proszę Panią Minister o przedstawienie stanowiska w tej sprawie.

Z poważaniem

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

/-/ Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich